

Not: Evsel katı atık hizmetleri için ücret belirlenmesi aşamasında cadde, sokak, yol, park ve yeşil alanların süpürülmesi ve temizlenmesi işi giderlerinin hesaplamaya dâhil edilip edilmeyeceği hk.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-2308399

29/11/2021

Konu : GÖRÜŞ (Evsel Katı Atık Hizmetleri İçin Ücretlendirme Hk.)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi :a) Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünün 15.11.2021 tarihli ve E-73615618-145.05-2189026 sayılı yazısı.

b) 25.10.2021 tarihli ve E-14399437-622.02-2053319 sayılı yazımız.

c) Büyükşehir Belediye Başkanlığının 21.10.2021 tarihli ve 89791 sayılı yazısı.

İlgi (c) yazı ile Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik kapsamında evsel katı atık hizmetleri için ücret belirlenmesi aşamasında cadde, sokak, yol, park ve yeşil alanların süpürülmesi ve temizlenmesi işi giderlerinin hesaplamaya dâhil edilip edilmeyeceği hususunda tereddüt hasıl olduğundan Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "*İzin alma, arıtma ve bertaraf etme yükümlülüğü*" başlıklı 11 inci maddesi "...

Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettiirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve islah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz.

...” hükmünü,

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesi "(1) Bu Yönetmelik,

...

ç) *Evsel katı atıklar için toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım (kompost, yakma) ve bertaraf tesisleri kurulması, işletilmesi, kapatılması ve kapatma sonrası izlenmesi ve bakımına, ait tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesinde uyulacak usul ve esasları kapsar.*" hükmünü, "Tanımlar" başlıklı 4 üncü maddesi "(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

...

e) *Evsel katı atık idareleri: Büyükşehir belediyelerini, diğer belediyeleri ve belediye birliklerini,*

f) *Hizmet: Hanehalkları, kamu kurumları veya herhangi bir ekonomik faaliyet için;*

...

2) *Katı atık toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım ve bertaraf hizmetlerini,*

...

j) *Tam maliyet esaslı tarife: Atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında ortaya çıkan toplam sistem maliyetinin bu hizmetlerden yararlananlara yansıtılmasına yönelik yöntemi ve bu yöntemle hesaplanmış ücretler listesini,*

k) Tam maliyet muhasebesi: Atıksu ve evsel katı atık sistemlerinin devamı için gerekli tüm maliyetin belirlendiği, toplandığı ve raporlandığı hesaplama sistemini,

l) Toplam sistem maliyeti: Yatırımın finansal maliyetini, sistemin işletilmesi ve bakımını, sabit varlıkların amortismanını, yönetim ve izleme giderlerini, vergileri, kamulaştırmayı ve sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak özkaynak getirisini de içeren toplam değeri,

m) Ücret: 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44 üncü maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisi ile aynı Kanunun 87 nci maddesi uyarınca kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve 2560 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelini de içerecek şekilde; atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık ve atıksu hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değeri,

ifade eder.” hükmünü,

“İlkeler” başlıklı 5 inci maddesi “(1) Sürdürülebilir atıksu ve evsel katı atık hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla tarifelerin belirlenmesinde;

a) Toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması,

b) Tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi,

c) Atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu; evsel katı atık hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin de evsel katı atık ile ilgili hizmetler dışında kullanılmaması, esastır.” hükmünü,

“Evsel katı atık idarelerinin görev ve yetkileri” başlıklı 8 inci maddesi “ (1) Evsel Katı Atık İdareleri;

a) Evsel katı atık hizmetini vermek veya verdirmekle,

b) Evsel katı atık hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemekle,

c) Evsel katı atık ücretini toplamakla,

yükümlüdürler.” hükmünü,

“Abonelerin ve atık üreticilerinin yükümlülükleri” başlıklı 9 uncu maddesi “(1) Aboneler ve atık üreticileri;

a) İlgili kurumlarca bu Yönetmelikteki esaslara uygun olarak belirlenen tarifelere göre faturalanan atıksu ve evsel katı atık ücretlerini ödemekle,

b) Atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri tarafından talep edildiği takdirde denetim amacıyla yapılan ölçümlerin masraflarını karşılamakla,

...

yükümlüdürler.” hükmünü,

“Toplam sistem maliyeti” başlıklı 13 üncü maddesi (1) Toplam sistem maliyeti, yatırımın finansal maliyeti, sistemin işletilmesi ve bakımı, sabit varlıkların amortisman maliyetleri, yönetim ve izleme giderleri, vergiler, kamulaştırma ve sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak özkaynak getirisinden oluşan tam maliyeti içerir. Toplam sistem maliyeti, atıksu veya evsel katı atık sisteminin işletilmesi ve sürdürülebilirliği ile bağlantısı olmayan maliyetleri içermez.

(2) Ücret, 2464 sayılı Kanunun Mükerrer 44 üncü maddesi hükmü gereği alınan çevre temizlik vergisi, aynı Kanunun 87 nci maddesi uyarınca alınacak kanalizasyon harcamalarına katılma payı 2560 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelleri toplam sistem maliyetinden çıkartılarak belirlenir.” hükmünü,

“Evsel katı atık sistemi süreçleri” başlıklı 15 inci maddesi “(1) Evsel katı atık idarelerinin toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenler şunlardır:

a) Toplama,

b) Taşıma,

c) Aktarma,

- ç) Geri kazanım (kompost, yakma gibi),
d) Bertaraf (Düzenli depo sahasının kurulması, işletilmesi, kapatılması, kapatma sonrası bakım ve gözetim),
e) Satış.” hükmünü,

“Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme” başlıklı 18 inci maddesi “(1) Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır.

(2) Evsel katı atık hizmetlerine ait ücretler belirlenirken, atık üreticisinin ürettiği atık miktarı aşağıdaki birimlerden biri veya birkaçı kullanılarak tespit edilebilir:

- a) Atık ağırlığı,
b) Konteyner sayısı, konteyner hacmi, konteyner doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,
c) Atık toplama aracı sayısı, araç hacmi, araç doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,
ç) Atık üreticilerinin hanehalkı büyüklüğü, hastanelerde yatak sayısı, okullarda öğrenci sayısı gibi belirli özelliklerine göre belirlenebilecek sabit atık üretim değerleri.” hükmünü,

“Evsel katı atık tarife türleri” başlıklı 20 nci maddesi “(1) Evsel katı atık hizmetleri atık miktarı belirleme yöntemine göre aşağıda sayılan iki farklı tarife türü üzerinden ücretlendirilebilir:

a) 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre hesaplanmış ve değişken ücretlerden oluşan tarife,

b) Kirleten öder ilkesi dikkate alınarak ve 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre idareler tarafından hesaplanmış ve üretilen atık miktarını atık üreticilerinin etkileyemediği sabit tarifeler.

(2) Evsel katı atık idareleri her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirlerler.” hükmünü amirdir.

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünün ilgi (a) da kayıtlı yazısında “...

Bu Yönetmeliğin esaslarına uygun tarifelerin ve ücretlerin hazırlanmasında kullanılacak olan ve Bakanlığımızca yayımlanan "Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz" içeriğinde de tam maliyet esasına göre toplam sistem maliyeti hesaplanırken sağlanan her bir hizmetin maliyetinin toplama dahil edileceği, evsel atıkların kaynağında azaltılması evsel katı atık idarelerinin yönettiği atık yönetim sisteminden önce gerçekleşen bir faaliyet olduğundan evsel atıkların kaynakta azaltılması sürecinin toplama dahil edilmeyeceği hususları belirtilmiştir. Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuzda ilgi yazıda belirtilen cadde, sokak, yol, park ve yeşil alanların süpürülmesi ve temizlenmesi işinin evsel katı atık idarelerinin yönettiği atık yönetim sistemi kalemleri arasında yer almadığı görülmektedir.

...” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen hükümlerin değerlendirilmesinde; evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esaslarının dikkate alınacağı, ücretin hesaplanmasına esas olan toplam sistem maliyetinin temel bileşenlerinin mezkûr Yönetmelik uyarınca toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım (kompost, yakma gibi), bertaraf (düzenli depo sahasının kurulması, işletilmesi, kapatılması, kapatma sonrası bakım ve gözetim) ve satış olduğu, toplam sistem maliyetinin bu duruma göre hesaplanması gerektiği, cadde, sokak, yol, park ve yeşil alanların süpürülmesi ve temizlenmesi işinin evsel katı atık idarelerinin toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenleri arasında yer almadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM

Gereği

.....Büyükşehir Belediye Başkanlığına

Bilgi

..... Valiliđine

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl
Müdürlüğü)